

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 51

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

УРЕДНИК

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 22. децембра 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ГЕОРГИЈЕ ПРВИ

по Божјој милости и вољи народа српскога, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, Његова Цар. и Ап. Краљ. Величанства ФРАНЦА ЈОСИФА ПРВОГА, прави тајни саветник, кр. угар. великашког дома члан, преизредних ордена: ц. и кр. гвоздене круне првога степена кавалер, краљ. српскога св. Саве и белог орла првога степена, као и Њажества црногорскога Данилова реда првога степена великокрстник и т. д.

високочасном, пречасном и часном православном свештенству оба реда, и побожном православном српском народу богохраните архидијецезе Карловачке, прелубазној пастви својој духовној, шаље усрдни поздрав и патријарашки благослов.

Христос се роди!

По великој милости Божјој удостојен живота и здравља, и ове године, у дубокој већ старости својој, али у непромењеној доброј вољи Архиепископске љубави према православном српском народу свом, ево ме, љубазна децо моја, да вам свима, без разлике сваке, поздравим велики празник хришћанске радости Рождества Христова.

Христос се роди!

Тим речима исказује православни Хришћанин радост, којом су ликовали сви анђели на небесима и радовали се људи на земљи онога дана, кад се је у јаслама Витлејемскога вертепа извршило велико и преславно чудо и свршила непостижима благодетљива тајна недостижнога воплоћења и рођења Спаситеља света, Господа нашег Исуса Христа.

Христос се роди!

И у тим речима обнавља се у православном хришћанском свету непрекидна

Успомена свега онога, како волски персидствѣи царѣ, познавши ѣвѣк, на земли рождаше
госа цара невеснаго, ѿ свѣтлыа звѣзды водни, достигоша во Вифлеемъ, дары носаше
избранныа: злато, и лѣванъ, и смуръ, и падше поклоншася, видѣша во во вертепѣ мла-
денца лежаща безлѣтнаго.

Христос се роди!

Тим речима казује и православни Србин Божићну радост своју, а у радости тој, не само у светом храму дома Божјег, него и у домовима својим, са домаћом црквом својом, поје славу Христова Рождества умилном песмом црквеном, а бого-служећи светињом и лепотом својих српских народних Божићних обичаја.

Са умилне те Божићне речи три, и моја Архипастирска радост поздравља радост вашу. Мила децо моја: *Христос се роди!*

Велика је радост Божићна и за оне, који јој све узроке и разлоге не познају, а колико је већа и пунија онима, који знају и схваћају значај дана и важност догађаја, чија се успомена данас поје и слави у светој православној Христовој Цркви и пространом православном свету хришћанском.

Насъ во ради родиса отроча младо превѣчний Богъ, певамо данас. Насъ ради чловѣкъа и нашегѡ ради спасенїа, шедшаго съ невесъ, и воплотившагоса ѿ Дсха свата и Марїи дѣвы, и во чловѣчшася, — исповедамо као Еѣрѡю своје свете апостолске Цркве и свију нас у тој Цркви.

По исповести, дакле, свете цркве и вере наше: Син Божји, Господ Исус Христос, нас ради сишао се с неба, нас ради и ради нашег спасења узео је на Себе тело, родио се у јаслама вертепа Витлејемскога и постао човеком. Нас ради чловѣкъа, ради целогачовечанства, ради свију људи, свију народа.

А за што нас ради, свију нас? Да све нас спасе ѿ работи вражіа, јер смо сви били под осудом прародитељског греха, који је од Адама и Еве прешао на све њихове потомке, на све човечанство, са свима последицама његовим. Јер као што кроз једнога човека дође на свет грех, а кроз грех смрт, тако и смрт уђе у све људе, јер сви сагрешисе. За грех једнога дође осуђење на све људе. Непослушношћу једнога човека, посташе многи грешни.

Првим грехом, преступањем заповести и закона Божјега у рају, раскинуо је човек савез с Богом, изгубио је благодат Божју, пао је у духовну смрт. Помрачио му се разум, изопачила воља, нагрдио је у себи обличје Божје, претегла је у њему наклоност злу, постао је робом греха. У тами греховнога ропства тога постајао је човек све изопаченијим, све горим. Наступило је очајно стање. Дошла је већ кончина лѣта, дошло је време: или да се човек избави вечнога проклетства, или да га нестане у њему.

Да се човек избави из тога стања, требало му је пре свега задовољити бесконачну правду Божју, увређену првим грехом човековим; требало му је умило-ствивити Створитеља, како би му кривицу опростио; требало му је препородити и обновити природу своју, у којој је љаво већ утврдио био »закон греха и смрт, која царује кроз грех«; требало је човеку удостојити се опроштаја Божјег и помирити се са Господом Богом својим.

У греху огрезао, недостојан и немоћан, ни једно од свега тога човек својом

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

снагом није могао учинити. Све то могла је учинити једино вечна љубав, бескрајна милост и бесконачна доброта Божја, својом премудрошћу и свемогућством. И учинила је.

Милост и истина Божја срела се, правда и мир пољубила се, и испунило се обећање свезнања и промисла Божјег, да ће послати човеку Избавитеља, који је за избављење наше у напред одређен био, а који се имао јавити у последња времена.

И егда же приде кончина света, посла Бог Сына своего единороднаго. У данашњи дан, пре једне хиљаде, девет стотина и две године, спасенија начало бысть мѣру вселенѣ — Христос се роди!

Љубазна децо моја! Кад изговарамо ове три умилне речи Божиће радости своје, нека се наше мисли не зауставе на вертепу Витлејемском и у њему на Младенцу безлетном, него умом својим, вером руковођени, пређимо цео пут Спаситељев, од колевке у јаслама вертепа тог, до страшне Голготе, на нојзи часнога крста мученичког и на њему страстних мука и спаситељске смрти Христове; од светлога Васкрса и во славу Вазнесења, до тајанственога силаска Светога Духа на Христове апостоле у граду Давидову; од прве проповеди апостола Петра и крштења прве три хиљаде душа, до утврђења Цркве Христове и њезиних плодова до данас.

Кад нам душа радосно кличе: »Христос се роди«, наше очи нека не застану на светлој Звезди, која је показала у јаслама рођенога цара небеснога, него подигнимо мислене погледе своје благодарности светлости разумнога сунца љубави, правде и истине, које деветнаест векова сија човештву из божанске науке Христове у Цркви Његовој.

Кад певамо **Рождество Твоје**, нека нам погледи не остану на изабраним даровима, којима су волсви даривали **отроча младо**, него искупимо мисли и благодарност своју око небесних дарова, којима су нас грешне људе даривали, за сва времена и за све нараштаје, тајанствено ваплоћење, спаситељска смрт, победни Васкрс, божанска наука и непобедима Црква Христова.

Колико ли је тих дарова љубави, премудрости и свемогућства Божјег, — избројати се не могу. Да их бројим, више их је него песка. Колики су ти дарови, — измерити се не могу и не дају, јер велика су дела Твоја Господе. До неба је милост Твоја и истина Твоја до облака. А какови су дарови ти, зар човек да их оцењује, недостојан и хвалу им приносити.

Ради нас и нашега ради спасења узео је грешно тело човеково на Себе и постао човеком, — Он, Син Божји, Бог! Примео је грехе свију нас на Себе, и узнео их на телу Своме на дрво — Он, безгрешан! Претрпео је за грехе наше све што је опроштај тих грехова претрпети имао, — Он, свет и невин!

Претрпео је страдања и смрт, принео за нас жртву највећу, умро је на крсту разапет, — Он, бесмртан, господар живота и смрти, Господ наш, у данашњи дан рођени Исус Христос!

Искупио нас из вечнога проклетства, оправдао нас пред Богом, помирио нас са Створитељем, посинио нас Богу као Оцу небесном, те нисмо робови него синови, а као синови и наследници смо Божји кроз Исуса Христа. Осветио нас је благодаћу Својом и отворио нам душу за сва спасоносна делања Божја у нама. А Вазнесењем Својим на небо, отворио нам је слободан улаз у царство небесно и приправио нам у њему место, да и ми будемо с Њим, где је Он.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

Али, и док смо на земљи, на овој пролазници живота нашег, није нас ни на њој оставио саме. Господ је Исус Христос с нама, невидљиво, и овде на земљи; јер је рекао: Где сте двоје или троје скупљени у име моје, ту сам и ја посреди вас.

Исус Христос је с нама и у науци и у Цркви Својој, којој је оставио науку Своју, да је она чува, да њоме светли и пута показује човештву до год га је; да га прихваћа ако би посрнуло, да га напред води, ако би за светлошћу њеном пошло. —

Јесте, љубазна децо моја, у данашњи дан рођени Спаситељ света, оставио нам је у Цркви Својој и божанску науку Своју, којом је обновио ум, загрејао срце и оплеменио душу човекову. Оставио ју, јер треба да се испуни сва, и да се њоме просвете народи сви.

Посинивши човека Богу, као Оцу свију људи, изједначио је људе пред Богом, обратио је човека с човеком и оставио људима аманет љубави Своје, да љубе Господа Бога свога, свим срцем, свом душом и свим мислима својима, а ближње своје као саме себе, и да чине све што та љубав тражи и без чега је бити не може.

Не затварајте уши и срца, љубазна децо моја, науци љубави и истина Спаситељевих. Да ју потврди и да нас њој научи, Исус Христос је за науку Своју пролио крв и на крсту испустио душу Своју. Наука Христова показује пут, води истини, даје живот, а награђује земаљском срећом и вечним блаженством. Нема науке над Науком том. А без Науке те заман је сва радост Божићна. Заман умилна песма Божићна, и у светим храмовима и у домовима вашим, ако се не слуша и не твори реч науке Христове. Заман је недостојним уснама приносити хвалу Рођењу Христову, јер и сред Божићне радости чује се реч Христова: А што ме зовете Господе, Господе, а не извршуете што вам говорим. Ако имате љубави к мени, заповести моје држите.

У досадањим својим посланицама, писао сам вам које су то заповести, а слушате их ви и у школама и у светом храму вашем, од ваших добрих пастира. Слушајте их и послушајте, јер вера без добрих дела је мртва.

Ради славе светога нам Православља, ради утехе свете наше Цркве и милога Српства, ради добра и спасења нашега, молим вас, љубазна децо моја, будите творци свију тих заповести, а највише будите у љубави, и љубав ће донети добра дела, уродиће плодом. А плодови љубави су многи, и све лепши од лепшега.

Да просветителска светлост ваших предњих человакки, мила децо моја, и да виде добра дела ваша. У светлости и лепоти добрих дела ваших да радосна буде света Црква наша, а у радости њеној да пропева лепа срећа српскога народа мога, како би, напредан и дичан, у пуној радости душе своје, могао принети хвалу у данашњи дан преславно рођеноме Спаситељу света.

Срећан вам Божић, мила децо моја, и сви празници по Божићу.

Бог љубави и мира нека је с вама, и љубав моја са свима вама у Господу Исусу Христу. Амин.

Дано у *Карловцима* 1902. године од рођења Христова, а патријараштва нашега тринаесте.

Горе поменути смирени Патријарх
Георгије Бранковић.

Наредба

Архидијезецалног Административног Одбора у предмету gruntовног исправка гледи правилног уписа власништва непокретности цркв. општина. Ad A. O. 1569./815. ex 1702.

(Свима црквеним општинама).

Пошто је овај одбор увидео из поднесених му инвентара овоподручних црквених општина и gruntовних извода, који беху овима приложени, да има у gruntовници код свију овоподручних општина погрешног уписа власништва код њиховог иметка, као н. пр. »општина Н.«, »Жупа грчко источна у Н.«, »црквена заклада грчко источна«, »школска заклада грчко источна«, »мјесна општина«, »жупа у Н.«, »Св. Николајевска црква«, »Griechische Gemeinde«, »српски православни учитељ општине Н« и т. д., то је он одлучио упутити овоподручне црквене општине, да имају, без одлагања, изаслати једнога интелегентнијега члана свога код надлежног суда, као gruntовне области, да се осведочи, да ли су непокретности њихове као и појединих заклада, налазећих се под руковањем њиховим, у gruntовници правилно уписане на име њихово, односно дотичне закладе, па ако нису, да има црквена скупштина што пре донети закључак, да се умоли дотични суд, као gruntовна област, да исправи наслов власништва онде, где је исто криво уписано, те да поднесе овом одбору, ради одобрења, тај закључак, у коме има бити садржано и овлаштење конзисторијалног фишкала Др. Гиге Авакумовића у Земуну, (или ако општине имају већ свога правног заступника, овога,) да може код дотичног суда у име општине исходити исправак властовнице код оних непокретности, код којих је неправилно уписано власништво тако, да се н. пр. власништво место: »Мјесна општина Н.« упише овако:

„Православна српска црквена општина у . . . . .“

или место „Црквена заклада грчко источна“ овако:

„Црквена заклада православне српске црквене општине у . . . . .“

или место „Школска заклада“ овако:

„Школска заклада православне српске црквено-школске општине у . . . . .“

или место „Парохијална заклада грчко источна“, овако:

„Парохијална заклада православне српске црквене општине у . . . . .“

или место „Школска општина“ овако:

„Православна српска црквено-школска општина у . . . . .“

или место „Жупа у . . . . .“ овако:

„Парохијална заклада православне српске црквене општине у . . . . .“

или место „Св. Николајевска црква у . . . . .“ овако:

„Црква Св. Николајевска православне српске црквене општине у . . . . .“

или место „Griechische Gemeinde“ овако:

„Православна српска црквена општина у . . . . .“

или место „Заклада Ђуре Пантелића у . . . . .“ овако:

„Заклада Ђуре Пантелића из Н., стојећа под руковањем православне српске црквене општине у . . . . .“

или место „Српско прав. учитељ. општине Н.“ овако:

„Православна српска црквено-школска општина у . . . . .“ и т. д.

Уједно је одлучено упутити исте општине, да имају, приликом поднеска односног закључка, поднети овом одбору и дотични најновији gruntовни извадак и пуномоћ, по председнику и 2 одборника, као сведока потписану и званичним печатом и биљегом од 1 круне провиђеном, са предујмом од 20 К за конзисторијалног фишкала Дра Гигу Авакумовића (ако немају већ свога редовног правног заступника), и да имају, по обављеном исправку gruntовнице, исправити дати, и своје катастралне поседовне листове код надлежног општинског поглаварства по својем председнику.

Оне пак општине, које имају већ свога заступника, упутити, да имају, када буду ови исправак фунтовнице спровели, најдуже за 3 месеца, овом одбору дотичну фунтовну одлуку на увид поднети.

О чему се славна та општина, уз прилог једног примерка нацрта скупштинског

записника, који се има у ту сврху саставити, и пуномоћи за конзисторијалног фискала Др. Гигу Авакумовића, знања и неодложног извршења ради извешћује.

Из седнице Архид. Административног одбора, држане у *Карловцима* 12. (25.) новембра 1902.

Георгије с. р.
Патријарх.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ШКОЛСКОГ САВЕТА од 1890.—1901. год.

Поднесен срп. прав. народно-црквеном сабору год. 1902.

(Наставак.)

Испити зрелости од 1897.8. — 1800.1. школ. год. држани су сваке године у Јуну под председавањем Ник. Ђ. Вукићевића заменика гл. школ. референта и у присуству од епархијске власти изасланог духовног повереника.

У табели стр. 90 је кратак извештај о резултату тих испита, из којег се види, да је 1897.8. год. оспособљено за привремену учитељску службу: 11 Српкиња православне вере и 3 римокатоличкиње.

Год. 1898.9. положили су испит зрелости: 8 Српкиња православне вере и 6 римокатоличкиња; год. 1899.1900. 12 Српкиња и 3 римокатоличкиње и напослетку 1900.1. год.: 7 Српкиња православне вере и 7 римокатоличкиња.

По томе дакле за гореозначене четири године положили су успешно испит зрелости у горњокарловачкој школи 38 Српкиња православне вере и 19 римокатоличкиња. Свега 57 кандидаткиња.

Број приправника и приправница у српској учитељској школи у Г. Карловцу од г. 1890.—1897.

Школска година	I. Разред				II. Разред				III. Разред				IV. Разред				Православних			иноверака	цело стање
	мушких	женских прав.	иноверки	укупно	мушких	женских прав.	иноверки	укупно	мушких	женских прав.	иноверки	укупно	мушких	женских прав.	иноверки	укупно	мушких	женских	свега		
1890.	12	2	9	23	11	3	1	15	15	5	—	20	—	—	—	—	38	10	48	10	58
1891.	4	4	2	10	12	3	8	23	9	3	1	13	—	—	—	—	25	10	35	11	46
1892.	8	7	2	17	4	3	1	8	8	2	8	18	—	—	—	—	20	12	32	11	45
1893.	15	7	—	22	9	6	2	17	4	5	1	10	—	—	—	—	28	18	46	3	49
1894.	—	10	—	10	13	5	—	18	10	6	3	19	3	5	1	9	26	26	52	4	56
1895.	—	7	—	7	—	11	—	11	13	5	—	18	10	6	3	19	23	29	52	3	55
1896.	—	8	—	8	—	11	2	13	—	12	—	12	15	5	—	20	15	31	46	2	48
1897.	—	9	5	14	—	8	5	13	—	11	4	15	—	11	—	11	—	39	39	14	53
Свега:	39	54	18	111	49	50	19	118	59	49	17	125	28	27	4	59	175	175	350	58	408

На крају овога извештаја потребно је напоменути, да је Школски Савет у седници од 1. (14.) авг. 1901. услед отвореног стечаја на два упражњена места у горњокарловачкој учитељичкој школи изабрао: Светозара Прибичевића апс. филозофа за проф. математика и природних наука и Димитрија Грујића оспособљеног учитеља за основне и грађ. школе за проф. историје и земљописа, а по потреби и других наука.

Напослетку решењем Школског Савета од 26. марта бр. Ш. С. 134|през. и 29. марта 1902. бр. Ш. С. 143|през. и од 18. (30.) марта 1902. бр. Ш. С. 80|зап. за привременог управитеља ове школе именован је Божидар Борђошки, а бившем управитељу дозвољен је допуст и наређено је да се његови наставни предмети међу остале професоре поделити имају.

Број приправница правосл. срп. учитељичке школе у Г. Карловцу од 1897.8.—1901.2.

Школска година	I. Разред			II. Разред			III. Разред			IV. Разред			Укупно		
	православне	римокатоличкиње	свега	православне	римокатоличкиње	свега	православне	римокатоличкиње	свега	православне	римокатоличкиње	свега	православне	римокатоличкиње	свега
1897.—8	8	8	16	10	4	14	7	5	12	11	4	15	36	21	57
1898.—9.	16	9	25	9	8	17	10	3	13	8	6	14	43	26	69
1899.—1900.	11	8	19	16	9	25	7	8	15	11	3	14	45	28	73
1900 — 1.	13	7	20	12	6	18	13	6	19	6	7	13	44	26	70
1901.—2.	18	4	22	15	6	21	10	6	16	20	6	26	63	22	85
Свега:	66	36	102	62	33	95	47	28	75	56	26	82	231	123	354

Извештај о испиту зрелости у српској вероисповедној учитељичкој школи у Г. Карловцу од 1897.8.—1900.1.

1.) Школска година 1897.8.

Полагало је испит зрелости свега 14 кандидаткиња; и то 11 православних и 3 римокатоличкиње. Њих су 4 показале одличан успех, 4 врло добар, 5 добар и 1 довољан.

2.) Школска година 1898.9.

Полагало је испит зрелости свега 14 кандидаткиња и то 8 православних и 6 римокатоличкиња. Њих 5 је добило одличан успех, 5 врло добар и 4 добар.

3.) Школска година 1899.1900.

Полагало је испит зрелости свега 15 кандидаткиња, и то 12 православних и 3 римокатоличкиње. Њих 7 је показало одличан успех, 3 врло добар и 5 добар.

4.) Школска година 1900.1.

Полагало је испит зрелости свега 14 кандидаткиња, и то 7 православних и 7 римокатоличкиња. Њих 4 је добило одличан успех, 3 врло добар, 6 добар и 1 довољан.

В. Учитељска школа у Пакрацу.

Учитељска школа у Пакрацу, која је наредбом Школског Савета, од 6 (18.) јуна 1878. бр. Ш. С. 117—137|33 до даљег решења затворена била, на образложену представку епархијског Школског Одбора горњо-карловачког, и по саслушању мњења епархијског Школ. Одбора пакрачког, одлуком Школског Савета од 1893. имала се, као чисто мушка учитељска школа успоставити.

Пошто је епархијски Школски Одбор пакрачки јавио, да је све спремно и оправљено за отварање првога разреда ове школе; то је Школски Савет под бр. 46/42 ех 1894. наредио, да се мушка учитељска школа у Пакрацу у почетку 1894/5. школ. године са првим разредом и са две професорске снаге отвори, у почетку 1895/6. да се придода други, 1896/7. трећи и 1897/8 и четврти разред да се постепено отвори, и заменик гл. школског референта упућен је, да штатут за ову школу и наставни план за први разред њен сачини и Школском Савету на одобрење поднесе, што је наскоро за тим и учињено.

За прве професоре на овој учитељској школи изабрани су Никола Манојловић свештеник и Јован Ђурић оспособљени учитељ грађанске школе у Новој Градишци, коме је и управа ове школе привремено поверена.

Заменик гл. школског референта изаслан је од Школског Савета, да успостављену мушку учитељску школу свечано отвори и да нове професоре у звање уведе и преда им одобрени од Школског Савета штатут за ту школу и наставни план за њен први разред.

Свечано отварање ове успостављене српске учитељске школе извршено је у Пакрацу у недељу 11. септембра 1894. уз велико одушевљење многобројног народа из места и из околине, и радосно је поздрављено од целог народа српског.

Како се саборна црква у Пакрацу и епископска резиденција у то време оправљала: то је служба Божја и призивање св. Духа у цркви св. Илије свршено, од куда се с литијом ишло у здање богословско, које је уступљено за учитељску школу.

Том приликом после освећења воде у великој дворани овога здања држао је најпре говор високопречасни г. Анатолије Јанковић архимандрит, затим је заменик гл. школског референта у име Школског Савета прогласио успостављење српске учитељске школе у Пакрацу, као чисто мушке српске вероисповедне школе, и напослетку је нови привремени управитељ Јован Ђурић држао свој уводни говор.

Следећега дана професорској колегији предао је заменик гл. школ. референта одобрени од Школ. Савета штатут за ову школу и наставни план за први разред и дао је потребна упутства, а после тога су започета предавања у првом разреду ове школе у коме је уписано било 17 приправника, који су сви тај разред успешно и свршили.

Првих дана месеца јуна 1894./5. званично је прегледао ову школу заменик гл. школ. референта, а на свршетку јуна држан је закључни испит под председавањем Његовог Високопреосвећенства господина Мирона Николића дијецезалног епископа и великог покровитеља ове школе.

У години 1895./6. било је у првом разреду ове школе 27, а у другом 19, свега 46 приправника. На почетку ове школске године за професора педагогијских наука изабран је од Школског Савета Никола Шумоња оспособљени учитељ за грађ. школе и изврени учитељ вежбаонице у горњо-карловачкој учитељској школи, и тако ове године делале су у овој школи три учитељске снаге. Заменик гл. школског референта прегледао је ову школу 31. маја и 1. јуна 1896., а закључни испити одржани су под председавањем високопреосвећеног г. Епископа пакрачког последњих дана месеца јуна по новом календару.

У почетку 1896./7. школске године отворен је и трећи разред ове нове мушке учитељске школе, и уписано је у први разред 16, у други 25, у трећи 19, свега 60 примерака.

Пошто је Никола Манојловић катихета оставку дао на своме звању, Школски Савет за привременог катихету и професора изабрао је Јов. Константиновића свршеног богослова; а за суплента четврте катедре изабран је Јован Кнежевић оспособљени учитељ, и свршени слушалац математике и природословне струке на бечком педагогијуму.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Одлуке сабора и митрополит-патријарх.

У седници од 3. (16.) јула о. г. донес је народно-црквени сабор одлуке: 1. Да се манастирска земља осим интервилана, винограда и воћњака, путем јавне дражбе издаје под закуп, те упућује Саборски Одбор, да у том правцу ради. 2.) Да се сви приходи манастирски уносе у манастирски фонд дотичне епархије, из којег ће се подмиривати сви расходи манастирски.

У седници, пак, од 5. (18.) јуна донес је исти сабор одлуке: 1. Да епархијске скупштине сазивају епархијски административни одбори, без претходне пријаве и одобрења Саборског Одбора. 2.) Да се епархијске скупштине не бирају на три године, а епархијски одсеци да се обнављају кад буде нова епархијска скупштина изабрата. 3.) Да се епархијске скупштине имају сазивати за време трогодишње периоде бар једанпут. 4.) Да су епархијске скупштине одговорне сабору и имају му слати своје записнике.

Поводом ових саборских одлука поднела је Његова Светост, митрополит-патријарх српски, државној влади своја мишљења о тим одлукама. Овај, у интересу цркве и аутономије оправдан, поступак Његове Светости, дао је повода посве неоснованим приговорима.

Митрополит-патријарх, као поглавица Цркве, не само да има право, него му је најпреча дужност, да, чувајући и бранећи целокупност црквеног организма, одржава везу и армонију између појединих, ма иначе у своме делокругу и самосталних делова овог организма. Као врховни представник Цркве и чувар њеног правног поретка, врши он та права и те дужности своје на темељу и у смислу непроменљивих црквених закона и са овима у склад доведених автономних уредаба.

При вршењу овога великог задатка свог, поглавица Цркве је често упућен

на заштиту и помоћ државе. У свакој хришћанској, просвећеној, уставној држави, у којој Црква није одељена од државе, у којој се, дакле, још признаје културни позив и респектује, шта више тражи, морални утицај Цркве, даје држава драговољно ову помоћ и заштиту, већ и у свом интересу.

Његова Светост, митрополит-патријарх нашао је, да се горепоменути одлукама сабора вређају не само чисто црквене него и аутононе установе, па се је сасвим умесно обратио на државну власт *ради заштите угрожене слободе Цркве и ради одржања напреднијшега правног поретка у аутономији.*

Кад би наш сабор био потпуно слободан и независан од Цркве и државе, нека суверена свевласт, што није, јер постоје фактори као модератори, регулатори и коректори премашаја саборских; или кад би се држао строго граница своје надлежности и правног круга и поступао у смислу и по диктату постојећих автономних уредаба, — онда би овакви кораци митрополита-патријарха против одлука саборских били немогући, искључени.

Али, ниједна од ових претпоставака не постоји. Радња сабора, у колико она тангира Цркву и тиче се црквеног живота, и спољашњег и унутрашњег, зависна је од Цркве. А шта тек да кажемо о зависности сабора од државне власти! Сазив сабора, састанак и трајање његових састанака, одгађање и распуштање сабора, све је то у руци државне власти. Тако исто и цела законодавна радња саборска. Ниједан штатутић донети, ниједну јоту у постојећим штатутима и уредбама изменити или допунити, не може сабор без одобрења државне власти.

Кад смо хтели, 1892. и 1897. године, да поправимо то стање, тако зване „народне странке“ су се у сложан и у сав глас изјавиле за одржање тога стања — „до бољих времена“. Прошло је 10 односно 5 година, али не спремања за „боље време“ и његова долазка, него све јачег стезања, и слободе сабора и целе

автономије. Па, без обзира на све то стање, без обзира на најпотштенији положај нашег сабора, али охрабрена, можда, „безусловним уверавањем о благовољној и свесрдној потпори владе“, радикална саборска већина у прошлом заседању попела се на подијум неке саборске свевласти, — не према државној власти, него против своје црквене власти, па и против автономног закона и автономних уредаба.

Игнорујући факторе у Цркви, игнорујући Саборско Устројство и Епархијску Уредбу, донела је та већина горе изложене саборске одлуке, потпомогнута у том послу, на жалост, и од самосталне странке. Тиме се је сабор огрешио о Цркву, огрешио се и о аутономију. Тај поступак сабора захтевао је коректуру, санирање његова премашаја, сукоба са Црквом и постојећим автономним законима. Да ту коректуру спроведе и да санира сукоб са Црквом, у интересу Цркве и црквене аутономије, Црква је морала од државне власти тражити заштите.

У интересу легалитета, реда и поретка у аутономији, не може се дозволити ни сабору, ни у области аутономије, да ради као неки конвент, шта хоће, јер му је и у аутономији власт уоквирена, границе су јој положене. Против премашаја саборских на том пољу модератор и коректор је — државна власт. И на тај смо фактор, на државну власт и у овом случају упућени.

Митрополит-патријарх је, дакле, по положају свом и у Цркви, из које црквена аутономија потиче, и у аутономији, као највиши представник њезин, био позван и надлежан, да затражи заштите автономном законодавству, легалитету, реду и поретку у аутономији, против премашаја саборских одлука, како би санирао *сукоб и судар сабора са постојећим автономним законима*.

Оволико са начеоног становишта у опште. А сад коју о одлукама, које смо напред побројали.

И ако у Саборском Устројству није изреком казано, да и установљење штатута о управи, контроли и употребењу

манастирских добара бива *са преслушањем Св. Синода*, историја нашег автономног законодавства с једне, а с друге стране: црквена природа манастирских добара и *основне цели њихове*, дакле, „правни наслови по којима манастири поседују своја добра“, црквено-правна и привато-правна природа тих добара, природа монашке установе и њезине засебне организације, — све то говори, да пре највише потврде тога штатута има о њему Св. Синод да каже своју, *меродавну реч*.

Знајући то, можда, и саборска већина, није донела у ствари манастирских добара *шташта* него *одлуку*, мислећи, зар, да ће тиме кога надмудрити. Време и чињенице су показале, да је надмудривање било: или веома смело, или сасвим наивно.

Одлуку о управи манастирских добара донео је сабор без икаквог претходног контакта са Св. Синодом, или бар са *Епископатом* изван Синода. Истина, у Саборском Одбору, који је прихватио и сабору на усвојење предложио ту одлуку, била су и два епископа, на што се пријатељи дотичне одлуке триумфално позивају. Али, не треба заборавити, да су дотична два преосвећена епископа у том одбору били не као делегати Св. Синода и Епископата, него као чланови и делегати сабора. Са Његовом Светости, митрополитом-патријархом, председником Св. Синода и председником сабора, сабор није имао икаквог контакта, ни у овој ствари, као ни гледе целе друге радње саборске.

Шта је остало митрополиту-патријарху? Да се послужи правом положаја свога у Цркви и аутономији; да изврши дужност тога положаја.

Да је саборска већина стајала у контакту са црквеним факторима и да се није занела гњевом — да ли праведним и разложним или не, не спада овамо — због слабог допринашања манастирских прихода на опште црквене и просветне цели, она не би такав опасан *скок* учинила у предмету регулације овог велеважног и деликатног питања.

А кад га је учинила, не помишљајући на грдну штету Цркве и аутономије, која може отуд произићи, — припада Његовој Светости митрополиту-патријарху Георгију хвала, јер је подигао своју реч, која иде једино за тим, да се некоректном одлуком сабора од зла не гради горе, а да се решавању манастирског питања даде природан, легалан шок, којим је једино могуће доћи до успешног и свестрано задовољавајућег решења тог, за којим треба сви да тежимо.

Његова Светост, митрополит-патријарх Георгије, подигао је своју реч против незаконите одлуке саборске у питању манастира и у одбрани аутономног закона нашег.

19. §, тачка 4. Саборског Устројства ставља у послове сабора, да установи „Штатуте о управи, контроли и употребењу народно-црквених добара, овамо рачунајући и манастирска добра, фондова и фондација, с погледом на основне цели“...

Већина саборска је игнорovala и то наређење Саборског Устројства. Као што је решавала одлукама и друга нека питања (н. пр. избор народно-црквеног секретара), која се по Саборском Устројству једино штатутом могу и имају решити, хтела је она и у ствари манастира, да одлуком саборском учини — Kaiserschnitt

Саборска већина је дужна била водити рачуна са наређењем 19. §. тачка 4., Саборског Устројства, поштовавати то наређење као и оно, по којем штатут о манастирској управи и контроли »стичу у живот тек после потврђења од стране Његови Величанства«, пре којег би, као што историја учи, а као што и смисао истог §-а казује, уследило преслушање црквених фактора. У том §-у се изрично каже „са погледом на основне цели“, а ту цели осим Св. Синода нико други пресудити не може.

Наши аутономни назори и захтеви не слажу се с тим, да и штатутарна наређења, која се тичу унутарњих аутономних одношаја, подлеже државној санкцији, јер она извиру из и доносе се само

на темељу основног закона аутономног (устројства), који подлежи санкцији државној, као што би имао, према појму и суштини црквене аутономије, подлежати и санкцији црквеној. Али, док одредбе Саборског Устројства од 1875. постоје, морају се поштовати, мора их поштовати и сабор.

У пуном поштовању том, Његова Светост, митрополит-патријарх наш Георгије Бранковић, подигао је, дакле, свој глас против незаконите одлуке сабора.

И сад би могли поставити питање: Ко »гради бруку у аутономији?« Или онај, који игнорује закон аутономни и изазива конфликте и трзавице, или, зар, онај, који устаје у одбрану закона тог, да те конфликте и трзавице отклони? Но, ми прелазимо преко тога питања и опет — на ствар.

Представком својом на државну власт против одлука саборских у предмету епархијских скупштина и епархијских одсека, подигла је Његова Светост своју реч у одбрани постојеће Епархијске Уредбе.

Та уредба почиње овако: „И донде, док сабор унутрашњи stroj епархија, делокруг и одношај органа у њима коначно не уреди, уређују се епархије привремено, као што слеђује“...

То уводно наређење привремене Епархијске Уредбе искључује свако је днострано измењивање или допуњавање њезино.

Игнорујући то, као и сва наређења те уредбе, с којима су одлуке саборске дошле у сукоб, игнорујући и другу алинеју 22 §-а Саборског Устројства, саборска већина (потпомагана, на жалост, и самосталном странком) донела је на сабору одлуке, које смо напред побројали, Наложила је Саборском Одбору да те одлуке спроведе без да их подастре превишњој потврди. „Нови“ Саборски Одбор ипак се предомислио, те је подастро те одлуке саборске на санкцију. Па ипак је наложио подручним административним одборима њихову савесност! Има да те одлуке још нису извршене, у неким епархијама су одржане скупштине и у овима је покушано по тим одлукама!

Његова Светост, митрополит патријарх, видећи шта је сабор одлучио и какве је одлуке донео, а добро промеривши замашај и последице свега тога, поднео је државној влади о њима своје мњење, јер није могао ни хтео, ма и *facite*, бити саучесником оваких саборских одлука, оваког саборског поступка и — поледица његових.

—р—

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Дар епископа Михаила.) Из Плашког нам јављају да је, у прошли четвртак одржаној конзисторијалној седници Горњо-Карловачке дијецезе, високопреосвештени господин епископ *Михаило Грујић* даровао за оснивање свештеничких протопрезвитератских библиотека 600 круна.

(Саборски Одбор) држао је своје седнице и 15. децембра после подне, а 16. пре и после подне. Осим других предмета установио је Саборски Одбор према саборским закључцима прорачун за г. 1903. Сувишак манастирског доходка прорачуњен је на 108.000 круна. У седници од 16. (29.) децембра изабрао је Саборски Одбор 1.) за фишкала у Троједници *Дра Буру Красојевића*, 2.) за фишкала у Угарској *Дра Бранка Илића*, 3.) за првог бележника (на место досадањег бележника Милана Механџића, који није хтео компетовати) *Борислава Брэдваровића*, подбележника вароши Вршца, 4.) за протоколисту *Владимира Поповића* фондовског чиновника, 5.) за отпавника *Милана Теодоровића* из Панчева, 6.) за статистичара *Мату Косовца*, 7.) за ревизора *Чеду Милутиновића* књиговођу из Руме, 8.) за књиговодске помоћнике: а) *Вељка Радовића* фондовског чиновника, б) *Александра Николића* фондовског чиновника, в) *Буру Ракића* фондовског чиновника, ову тројицу са плаћом од 1800 К, и г.) *Славка Видаковића* фондовског чиновника са плаћом од 1200 К, 9.) за вежбенике: а.) *Борислава Матејића* из Кикинде, са плаћом од 1200 К, б) *Петра Костића* из Новог Сада, са плаћом од 1000 К, 10.) за привремене вежбенике са плаћом од 1000 К изабрани су: а) *Војин Поповић* фондовски чиновник, б) *Ђорђе Брановачки* фондовски чиновник и в.) *Илија Чаржић*, књиговођа из Прига.

Надзорничко место није овом приликом попуњено, него је остављено за прву идућу седницу, за то, што је ово место врло важно, те је потребно да се набаве боље информације.

За другог бележника, које је место сабором укинуто, пошто се неоставило да је ово место врло потребно, расписаће се стечај привремено до идућег сабора. А док се ово место не попуни, остаје садашњи П. бележник. — Установљено је још једино чиновничко место код пероводног чиновништва: тајнички пристав, на које ће се место расписати стечај и попуниће се привремено до сабора.

У овом заседању прочитана је и молба дра Полита, којом тражи, као досадањи фишкал народних фондова, мировину. Како овде треба испитати, да ли је др. Полит потпадао под стални чиновнички статус, устуђена је та ствар дру *Жарку Миладиновићу* на реферату.

(Седнице Архидијецезалних епархијских власти) држане су овога месеца, и то: седница Конзисторије 17. децембра, а Административног Одбора 19. децембра, под председништвом Његове Светости преузвишенога господина патријарха *Георгија Бранковића*.

(Радња Архидијецезалних епархијских власти.)

I. Административни Одбор у седници својој од 12. (25.) новембра о. г., под председништвом Његове Светости, преузвишенога господина патријарха српског *Георгија Бранковића*, решио је, осим осталих, и ове предмете: На овоодборску молбу, да кр. земаљска влада за црквене општине одређене и подарене земаљске припомоћи овом одбору на руковање из свога делокруга припомље, известила је иста влада, да тој молби не може удовољити. — Саборски Одбор доставља извод из записника XXX. седнице срп. прав. нар. црквеног сабора од 3. (16.) јула о. г., којим су манастирска добра једном имовном заједницом у погледу манипулације проглашена, те Саборски Одбор упућен на израду штатута гледи издавања под закуп манастирских добара итд., са одлуком својом од 29. октобра о. г. да је пододбор у лицима преосв. г. Гаврила Змејановића епископа Вршачког, г. јереја Божидача Поповића, г. Дра Жарка Миладиновића и Дра Мите Мушицкога, чланова Саборског Одбора изабран, са задатком, да изради нацрт предлога за штатут о управи и контроли манастирских добара. Но пошто се показала потреба, да Саборски Одбор, односно изаслани му пододбор, ступи претходно у непосредни додир и договор са представницима овомитрополијских манастира, то је уједино Саборски Одбор изрекао, да је потребно и целиходно, да настојатељи (управитељи)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

истих манастира, одржавши збор у овом предмету, изабру један ужи одбор, који ће са изасланим под-одбором Саборског Одбора ступити у додир и договор односно ради измене мисли у овом велеважном предмету. Поводом тога, уз доставу упитне одлуке саборске упућује Саборски Одбор овај и остале епархијске административне одборе, да управама манастирским уз саопћење саборске одлуке и ову одлуку Саборског Одбора до знања стави; у свези с тим, ради бржега тока ствари, умољава Његову Светост, преузв. г. патријарха, да изволи настојатеље манастирске на одређено место и у одређено време у овај смер сазвати с тим, да збор имена настојатеља својих повереника (одборника) одмах председништву Саб. Одбора саопћи ради даљег поступања. Ова је одлука Саборског Одбора саопштена подручним манастирским управама ради знања и равнања. — Узето је на знање, да је президијалним путем разаслато манастирима постојеће из г. 1875. „Упутство у погледу администрације, рачуноводства и рачунополагања манастира и деловања манастирских повереника“ које је одлуком Саборског Одбора поново штампано и овом одбору ради доставе подручним манастирима достављено у потребним примерцима. — Манастиру Врднику одобрен закупни уговор гледе каменолома. — Манастиру Јаску одобрено, да ове године може шумски туриус свој у властитој режији исећи и уновчити. Одобрени су закључци братства у манастиру Хопову. — Позвана је црквена опћина у Шиду да извести и да се оправда, зашто је и чијом је немарношћу оставина Јеремије Добројутровића задужена и до драгбене продаје дошла. — Пошто је црквена скупштина у Руми пропустила у своје време предузети обнову ¹/₃ својих чланова и попуњавање смрћу испражњена скупштинарска места, него је у бирачкој скупштини од 31. окт. о. г. предузета обнова ²/₃ скупштинара и тиме црквена скупштина постала протупрописно обновљена и састављена, разрешена је иста црквена скупштина и наложено је постојећем црквеном одбору, да предузме избор нове целокупне скупштине, од којег се избора има искључити општинар Јован А. Буришић, јер је правомоћном одлуком овог одбора од 23. октобра 1901. г. лишен активног и пасивног изборног права на шест година. — Одобрена је организација црквене општине у Батајници. — Одобрена је организација црквене општине у Грабово Свилушу. — Уништен је избор Владимира Савића за председника црквене скупштине у Каменици с разлога, што исти ни бирачем ни скупштинаром не може бити. — Одобрени су равни уговором цркве-

них општина, донесена решења гледе неких рачуна црквено-општинских и манастирских.

II. Конзисторија, у седници својој, дана 13. (26.) новембра о. г., држаној под председништвом Његове Светости, преузв. г. патријарха *Георгија Бранковића*, решила је, осим осталих, и ове предмете: — Узето је на знање високо расположење Његове Светости, да је јеромонаха Данила Брзаквића од дужности патријарашког капелана и економа разрешити благоизволеда и у манастир Бешеново упутити а на његово место поставити јеромонаха Равничког Михаила Филиповића. — Публиковане су неке бракоразводне пресуде МЦСавета и доставиће са странкама. На молбу кр. земаљске владе, да се за трогодиште 1903., 1904 и 1095 год. именује конзисторијални изасланик, као члан испитног поверенства за учитељску службу на нижим пучким школама у Осеку, а тако исто и испитач веронауке, — за изасланика је именован протојереј Илија Перкаћански администратор Вуковарског протопрезвитерата, а за испитача предложен је јереј Лазар Богдановић парох Осечки. — Изречен је пристанак на односне преинаке кр. зем. владе гледе статистичких матичних исказница. — Поводом тим, што је јереј Георгије Николић дао оставку на парохијско место у Дивошу, а примио парохијско место у Ст. Паланци, издаће му се отпуст из Архиепископства, а на упражњену парохију у Дивошу расписан је стечај. — Донесене су четир бракоразводне пресуде, од којих две гласе на развод, а две на одржље брака у крепости.

(Збор манастирских настојатеља у Крушедолу.)

Услед закључка саборског, да се манастирска добра у једну заједницу комасирају и у закуп издаду, који је закључак путем надлежних административних одбора манастирским управама званично саопћен, — састали се интересовани настојатељи на договор у манастир Крушедол, те су закључили, да у интересу очувања самоопредељења и црквенога карактера манастирских добара, заједничке кораке на меродавном месту предузму.

(Именовање пароха.) Пошто на избору пароха у Батајници ниједан компетент није добио ²/₃ гласова, то је Архиепископска Конзисторија именвала за пароха у Батајници компетента јереја *Стевана Јовића* администратора парохије у Карловцима.

(Премештаји.) Решењем Архиепископске Конзисторије премештени су: јеромонах манастира Врника Платон Радовановић у манастир Кувевдин, јеромонах манастира Хопова Гаврило Ковачевић у манастир Врдник, јеромонах манастира Фенека

Герман Милошевић у манастир Хопово, јеромонах манастира Фенек Спиридон Спасић у манастир Велику Ремегу, администратор парохије у Батајници јеромонах Иларион Коларовић у манастир Фенек, администратор парохије у Добановцима јеромонах Арсеније Јеремић у манастир Фенек; јеромонах Корнелије Будић са администрације на парохији у Визићу за администратора парохије у Добановци, а јеромонах манастира Привине Главе Севастајан Перић за администратора парохије у Визићу.

(За похвалу.) Господин *Риста Вукановић*, академски сликар и управитељ српске сликарске школе у Београду, даровао је *српском девојачком интернату* у Загребу велику, уметнички дивно израђену и богато уоквирену икону „Ваведеније Богородице“, који је празник крсно име интерната. — Икона приказује улазак Богородице као трогодишње девојчице у храм Јерусалимски. Света девојчица успиње се степеницама у храм Божји, праћена радосним погледима срећних родитеља, својте и својих другарица. На вратима храма дочекују је са страхом и поштовањем првосвештеници Јерусалимски. Икона је мајсторски израђена и чини вапредан ефекат. Питомицама интерната, а и гостима, који завод походе, дата је прилика да уживају у раду Србина уметника и да се крепе надом у бољу будућност српску, видећи да Срби и на том пољу уметности крсно напредују, —

Добротворна Задруга Српкиња у Загребу и управа интерната погађају жеље свију Срба, који воде рачуна о напретку народном, када на јавност износе захвалницу, коју су послале г. Вукановићу: „Примили смо ваш дивни, скупоцени и свесрдни дар, производ уметничке кичице ваше и света нам је дужност, да вам се најердачније захвалимо. Ваша икона служи на част уметности српској и ми смо срећни, што је често посматрати можемо. Она тајанствено делује на душу питомица, а нас крепи у нашем настојању да српском народу однегујемо кћери, оружане знањем и врлином, а уз то задојене светом љубави према вери праотаца наших и милом народу српском. Будите уверени да сте својим даром дали велики прилог на олтар просвете и напретка народног, а то нека вам је најлепша награда за ваш велики труд и велику љубав, коју сте нам учинили. Од срца желимо да вас Бог поживи још много лета на понос уметности српске!“ —

Разне белешке

(Проглашење телесног вазнесења Дјеве Марије — за догмат.) Ових дана састаће се у Фрајбургу у Швајцарској конгрес католика-маријаниста, који

ће се бавити расправљањем резолуције, која предлаже, да папа прогласи догматом телесно вазнесење Дјеве Марије. Један талијански свештеник обратио се овим поводом на своје другове с молбом, да укажу помоћ његовом подухвату, да потпишу циркулар ове садржине: „У име моје и мојих парохјана изјављујем, да од све душе пристајем на ове резолуције, што су предложене биле на међународном конгресу маријаниста у Фрајбургу у славу Божју и у име распрострањења култа Пресвете Дјеве Марије. Молим се из свег срца, да истинна телесног и преславног вазнесења наше Богоматере буде свечано проглашена непогрешивим намесником Христовим“. „Црк. Вјестник“.

Л. Б.

(Пренашање бугарског богословског училишта из Самокова у Софију.) Нова богословска зграда у Софији, о којој смо летос писали, сасвим је готова. По закључку бугарског св. Синода имаће се стара богословија из Самокова пренети у ово ново здање у Софији. Између 20. децембра т. г. и 20. јануара и. г. пренеће се намештај и учила из старе зграде у нову, и од 20. јануара и. г. наставиће се предавања у новој згради, која је саграђена сасвим у модерном штилу и према хигијенским захтевима.

Књижевни оглас.

Позив на претплату.

Како ми је нестало и последњег комада књиге моје „ВЕЛИКОГ ТИПИКА“, а с многих се страна данас тражи; то сам намеран, да дадем штампати у другом поправљеном и умноженом издању мој

„ВЕЛИКИ ТИПИК“

ако би се довољан број претплатника пријавио, да се штампарски трошкови подмирити могу, иначе не.

С тога позивам и молим браћу свештенике оба реда, учитеље, богослове и књижаре, да изволе похитати с претплатом, како би књига што пре ући могла у штампу.

Књига ће бити штампана на финој артији, износиће преко 27 штампаних табака, а стајаће као и прва 4 круне. Рок претплате св. Сава 1903.

Претплата ваља слати или потписаноме, или Управи Српске Манастирске Штамарије у Ср. Карловцама.

У Иригу, 12. децембра 1902.

Васа Николајевић
прота, парох иришки

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad C. O. 9230./2751. ex 1902.

177 1-8

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај ради попуњења а.) приврем. системизованог места, саборско-одборскога *другога бележника* са платом од год. 2000 круна и станарином од год. 300 круна; б.) приврем. системизованог места саборско-одборскога *тајничког пристава* са платом од год. 1600 круна и станарином од год. 200 круна с тим, да ће и један и други бити постављен у привременом својству.

Православни Срби, свршени правници, који желе получити једно од горњих места ваља да поднесу своје инструсане молбенице саборском одбору у Карловцима најдаље до 18. (31.) јануара 1903. год. и нарочито да докажу своје правничко оспособљење (бар апсолуторном сведошвом), даље да су здрави и неприкорног владања и да су вешти у састављању списа српским језиком. Првенство на место тајничког пристава имаће они, који докажу и знање мацарског језика.

Из седнице срп. прав. нар. црквеног сабор одбора, држане у Карловцима 14. (27.) децем. бра 1902. год.

Председништво
саборског одбора

Ad C. O. 2798/зап. ex 1902.

178 1-3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења једног писарског места код саборског одбора и осталих средишњих митроп. звања у Карловцима расписује се стечај

Са тим местом скопчана је плата од год. 1200 круна и станарина од год. 200 круна.

Постављање ће бити у привременом својству.

Првенство имају они, који су оспособљени за оправљање писарских послова у српском, мацарском и немачком језику, а уз то имају леп рукопис.

Срби, који желе получити ово место имају своје сходно (инструсане молбенице поднети потписаном председништву најдаље до 7. (20.) јануара 1903.

У Карловцима 18. (31.) децембра 1902.

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саборског одбора.

Број 53./1902.

ОГЛАС.

179 1-3

У смислу решења срп. правосл. цркв. општине дивошке од дана 15. децембра по старом календару г. 1902. записника бр. 9 и према одобреном прорачуну од сл. Арх. Адм. Одбора.

Доле потписана цркв. општина расписује офертуалну дражбу на мањак ради издавања посла око надограђивања торња и оправке споља целе цркв. зграде.

цео дућерски посао са материјалом	1850	Кр.	—
ковачки	104	"	—
казанциски	4255	"	—
златарски	180	"	—
зидарски	1122	"	80
кроварски	344	"	—
механичарски	200	"	—
браварски	500	"	—
мазалски	96	"	—
и неки други мањи посл. са материјал.	125	"	—

Свега 8676 Кр. 80

Рефлектанти који горњи посао предузети желе дужни су у име пипманлука 10% цркв. одбору од прелиминираних своте положити.

Услови као и трошковник могу се у свако доба код цркв. општине видети а сама дражба одржаће се 19. јануара (1. фебруара) 1903. год. у 2 сата после подне пред цркв. одбором као повереником општинским. Општина задржава себи право у случају и скупљем лицитанту посао издати ако у истоме бољу гаранцију добила буде.

Рефлектанти са стране као и из места немају никаквих путних ни иних трошкова на општини потраживати.

Дивош 18./31. децембра 1902.

Митар Мирешевић
первовођа.

Милан Манојловић
председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ

МИТА ТОМИЋ

златар Србин у Новоме Саду
Ћурчијска улица бр. 3. код саборне цркве преко пута
који сам свој рад испекао у првим фабрикама Пешти, Бечу и т. д., примам на оправку, чишћење и позлату, као и посребрење

СВЕ ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

као и филиграм израде за прављење нових кандила, и т. д.

Умољавам све српске православне црквене општине, манастирске управе, као и п. публику, да би ми као младом Србину што више поверење поклонили.

За свој посао јамчим.

С поштовањем

170 5-6

Мита Томић.

БЕСПЛАТНО!

Шаљем свој Илустровани Ценовник од свих могућих Црквених Утвари за Српске православне Цркве, као: Одежда, Барјака, Неба, Рипида, Кандила, Полелеја и Целиваћих Икона и свих снадајућих предмета Црквених Утвари.

Моју -искључиво Хришћанску позлатарску радионицу сопствену, препоручујем за израђивање свих могућих Црквених послова, као: Нови Иконостаса, Тронева, Христови Грובהа, Певница, Столова и оправке старих послова.

Све горе поменуто добија се само код мене уз незамишљено јефтину цену. Зато умољавам да моју радњу у сопственој вашој користи не обилазите.

Многобројна признања и сведоцбе, као и моја од 20 година постојећа радња, јамче за солидну и поштену израду.

С одличним поштовањем

ЛУЈ ТАУШ

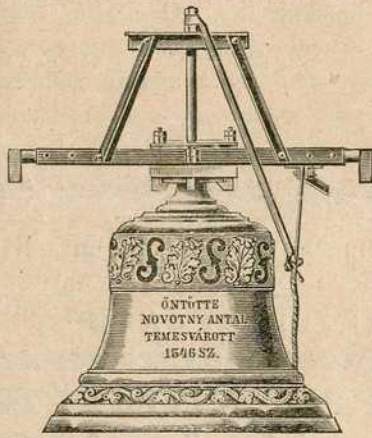
хришћанско-позлатарска радионица и стовариште свију срп. прав. цркв. утвари
НОВИ САД Дунавска улица код „Златног Крста“ број 15.

161 8-8

ЗВОНЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупило, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

← **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** →

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре ζ провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

27— ex 1902. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 1902. 697